

Japan

Marion Tijsseling

Met dank aan Johan Somerwil

DO
MI
NI
CU
S

JAPAN

- ▶ Kyoto en Nara in november, een zee van herfstkleuren
- ▶ Nikko met de Toshogu en de omringende natuur
- ▶ Kamakura en de Grote Boeddha; mooi in de lente, bijzonder in de regentijd
- ▶ Het eiland Miyajima met de drijvende tempelpoort
- ▶ Nagasaki met zijn historische relaties met Nederland
- ▶ De onnavolgbare metropool Tokio met zijn spetterende dynamiek

Inhoud

- 7 Kaarten en plattegronden
- 11 Woord vooraf

1 13 Het land en de mensen

- 14 Ligging en landschap
- 17 Land- en stedenbouw
- 18 Visserij
- 19 Nationale Parken
- 19 Fauna en flora
- 21 Klimaat
- 22 Bestuur
- 23 Bevolking
- 25 Maatschappij

2 31 Geschiedenis

- 32 Oudste tijden
- 32 Jomon-periode, 10.000–300 v.Chr.
- 32 Yayoi-periode, 300 v.Chr.–300 n.Chr.
- 32 Kofun-periode, circa 300–710
- 33 Nara-periode, 710–794
- 34 Heian-periode, 794–1192
- 35 Kamakura-periode, 1192–1333
- 35 Muromachi-periode, 1338–1573
- 36 Azuchi-Momoyama-periode, 1568–1600
- 37 Edo-periode, 1600–1868
- 39 Meiji-periode, 1868–1912
- 39 Taisho-periode, 1912–1926
- 40 Showa-periode, 1926–1988
- 42 Heisei-periode, 1989–2019

3 47 Religie, kunst en cultuur

- 48 Religie
- 48 Shinto
- 51 Boeddhisme
- 56 Christendom
- 57 Shugendo en Yamabushi
- 57 Kunst
- 62 Landschapskunst en tuinen
- 63 Beeldhouwkunst
- 63 National Treasures
- 63 Schilderkunst
- 64 Keramiek
- 66 Mingei – volkskunst
- 66 Bonsai, theeceremonie, ikebana en origami
- 67 Literatuur
- 70 Podiumkunsten
- 72 Muziek
- 73 Film
- 75 (Traditionele) sporten
- 76 Eten en Drinken

4 79 Tokio (東京)

- 80 Centraal-Tokio
- 88 Ginza (銀座)
- 91 Kanda (神田) en Akihabara (秋葉原)
- 93 Ten oosten van de Sumida-rivier
- 96 Van Hama Rikyu via Zojoji naar Roppongi
- 99 Roppongi (六本木)
- 109 Yanaka, Nezu en Sendagi (谷根千) – een mooie wandeling door oud Tokio
- 111 Shinjuku (新宿)

Kaarten en plattegronden

- 115 Yoyogi Park, Meiji Shrine en Harajuku
- 121 Tokio-Baai en de eilanden

5 131 Omgeving van Tokio

- 132 Yokohama (横浜)
- 138 Kamakura (鎌倉)
- 145 Nikkō (日光)
- 152 Mashiko (益子)
- 153 De Fuji en de vijf omringende meren – Fuji Goko (富士五湖)
- 157 Hakone (箱根)

6 163 Kansai en West-Honshu

- 164 Osaka (大阪)
- 176 Nara (奈良)
- 185 Tempels buiten Nara
- 192 Kobe (神戸)
- 198 Himeji (姫路)
- 200 Kii-Schiereiland – kii hantō (紀伊半島)
- 210 West-Honshu
- 219 Japanse Binnenzee kust – San-yo-kust (山陽)
- 230 Japanse Binnenzee (Seto Naikai 瀬戸内海)

7 241 Kyoto en omgeving

- 242 Kyoto (京都)
- 265 Noordwest-Kyoto
- 269 Zuidoostelijk Kyoto
- 273 Zuidwestelijk Kyoto
- 275 Shiga-prefectuur (滋賀県)

8 281 Hokkaido (北海道) en Noord-Honshu

- 282 Sapporo (札幌)
- 286 Otaru (小樽)
- 287 Skigebied Niseko (ニセコ)
- 287 De afgelegen noordkust
- 289 Shikotsu Toya (支笏湖国立公園)

- 289 Noboribetsu-onsen (登別温泉)
- 289 Akan (阿寒国立公園)
- 290 Hakodate (函館)
- 292 Noord-Honshu – Tōhoku (東北)

9 319 Chubu (中部)

- 320 Nagano (長野)
- 320 Rondom Nagano
- 326 Omgeving van Takayama

10 341 Shikoku (四国)

- 342 Pelgrimstocht
- 343 Takamatsu (高松)
- 347 Tokushima (徳島)
- 351 Kochi (高知)
- 355 Ehime-prefectuur (愛媛県)
- 360 Binnenland van Shikoku

11 365 Kyushu (九州)

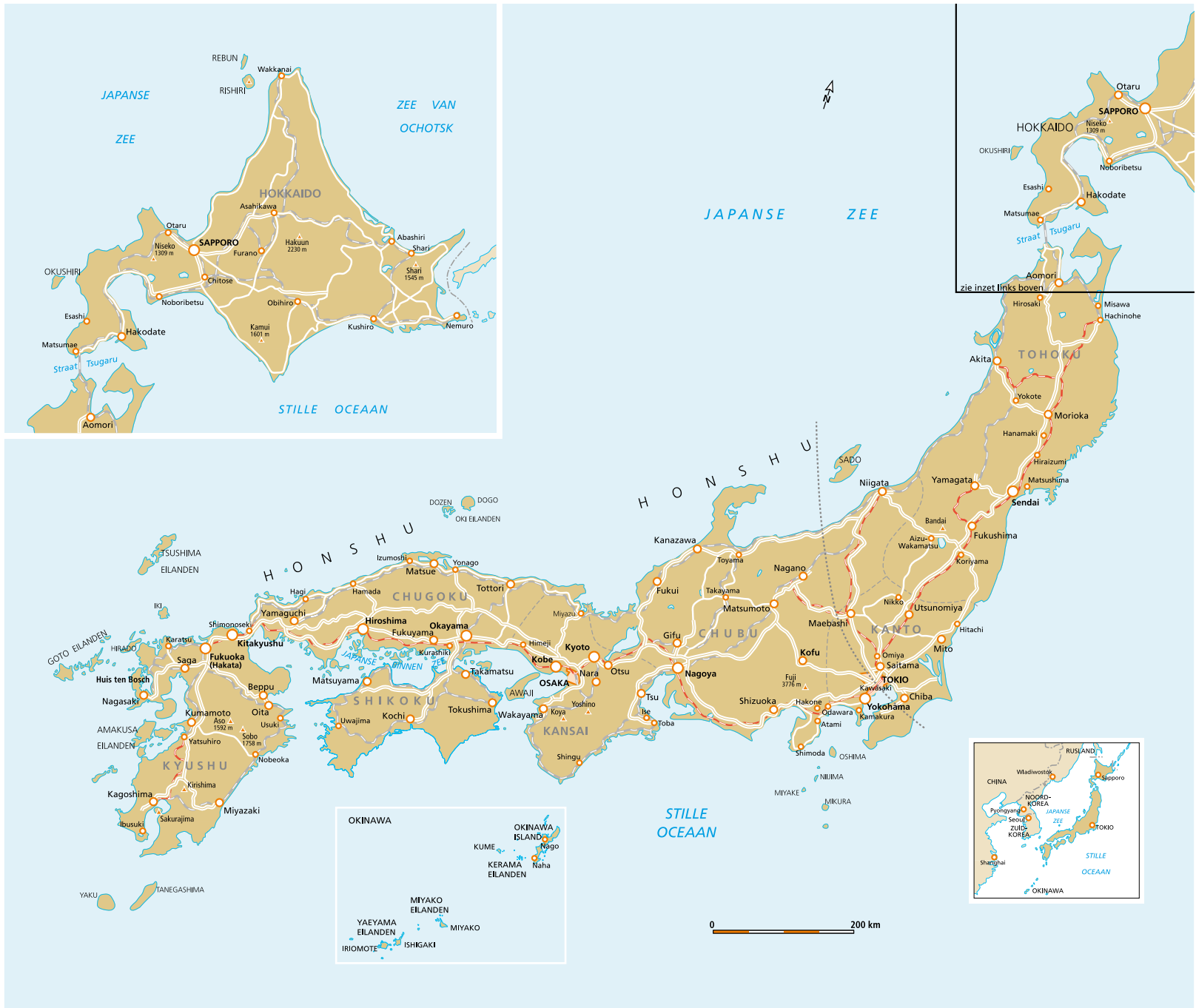
- 366 Geschiedenis van Kyushu
- 366 Fukuoka (福岡)
- 373 Saga-prefectuur (佐賀県) en keramiek
- 379 Nagasaki (長崎)
- 390 Kumamoto (熊本)
- 392 Takachihō (高千穂)
- 393 Aso-Kuju National Park (Aso Kuju Kokuritsu Koen 阿蘇くじゅう国立公園)
- 396 Kagoshima (鹿児島)
- 399 Ibusuki (指宿)
- 400 De zuidwestelijke eilanden
- 400 Kagoshima-prefectuur (鹿児島県)
- 401 Okinawa-prefectuur (沖縄県)

i 404 Algemene informatie

r 421 Register

- 429 Dankwoord

- 8 Japan
- 82 Het centrum van Tokio
- 85 Groot-Tokio
- 103 Asakusa
- 112 Van Shinjuku tot Shiba
- 134 Yokohama
- 140 Kamakura
- 147 Nikko
- 155 De berg Fuji en omgeving
- 158 Hakone
- 165 Osaka
- 167 Umeda
- 178 Nara
- 201 Kii-schiereiland
- 220 Shikoku en de Japanse Binnenzee
- 244 Kyoto
- 283 Hokkaido
- 293 Noord-Honshu/Tōhoku
- 322 Matsumoto en de Japanse Alpen
- 328 Alpenroute
- 333 Kanazawa
- 367 Kyushu
- 381 Nagasaki

Woord vooraf

Van hier tot Tokio – daarmee drukken we uit dat iets ver weg is. Japan is het verste land van Azië en was bij ons niet echt bekend, totdat sushi, anime en manga, Pokemon, computerspelletjes en vechtsporten op ons toneel verschenen.

Het is het land van samoerai, geisha, kersenbloesems en de berg Fuji; van zware industrie en grote commerciële bedrijven. Een land van workaholics, overvolle steden, treinen en bussen en families die in te kleine appartementen wonen.

Dat was en is tot op zekere hoogte Japan. Maar ook: bruisende steden die niet onderdoen voor Parijs, Londen of New York; platteland met mooie boerderijen, schitterende tempels, kastelen en landschapstuinen. Japan heeft een indrukwekkende cultuur en natuurschoon, en een keuken die zich kan meten met de Franse en de Chinese. Het is het land van de superelektronica, bizarre subculturen en verbluffende hedendaagse architectuur, onwerkelijke straatmode en verrassende gadgets. Deze combinatie van exotisch en cool, gepaard met de ongeëvenaarde Japanse gastvrijheid, is alleen al een reden om Japan te bezoeken.

Japan heeft de laatste jaren op het gebied van voorzieningen en informatie voor de reiziger een immense ontwikkeling doorgemaakt. Van de pagina's van iedere willekeurige toeristische brochure spatten de mogelijkheden af. In Japan is veel te zien, en voor dit boek is een keuze gemaakt uit de mogelijke routes en bezienswaardigheden. Waar je in Japan ook naartoe gaat, het zal een onvergetelijke ervaring zijn.

Mijn reisblog *Japanese Contouren* (mariontysseling.blogspot.com) vormt een aanvulling op dit boek. Via dit blog vind je extra informatie en kun je suggesties, kritiek en aanvullingen voor het boek leveren.

Marion Tijsseling

Marion Tijsseling heeft jarenlang in Tokio gewoond en bezoekt Japan nog regelmatig.

Het land en de mensen

Het Japanse landschap biedt een grote variatie; van de koude gebieden in het noorden naar gematigder en subtropische zones in het zuiden. Bergen en meren, grillige kusten en rotsen, dichtbebouwde gebieden en onherbergzame oorden wisselen elkaar af. Van knoestige naaldbomen tot palmen, van skipistes tot stranden; alles is er te vinden. De vulkanische bodem heeft het land royaal voorzien van nog werkende vulkanen en talloze warme bronnen – spa's zijn er in Japan te over.

In de vlakten tussen de bergen wordt de landbouw beoefend en de vaak prachtig aangelegde terrassen met rijstvelden vormen een indrukwekkend onderdeel van het landschap.

Hoe onherbergzaam en verlaten een gebied ook lijkt – je bent nooit ver van menselijke aanwezigheid, die blijkt uit stuwmuren en elektriciteitscentrales, kleine tempels en stenen beeldjes langs de meest afgelegen paden. In Japan ben je zelden alleen; meestal is er wel iemand van de behulpzame en gastvrije bevolking in de buurt om je te helpen uit mogelijk penibele situaties waarin je terecht zou kunnen komen.

< Festival!

Een onsen-spa.

Rivieren en meren

De rivieren in Japan zijn kort en hebben een groot verval. Hierdoor zijn ze voor goederentransport onbruikbaar. Ze zijn belangrijk voor irrigatie van de rijstvelden en voor opwekking van elektriciteit. Stuwdammen aan de bovenloop van rivieren zijn dan ook een regelmatig terugkerend gezicht in het landschap. *Kawakudari*, 'de rivier afdalen', ofwel *white water rafting* is een populaire activiteit: in smalle houten boten of *dinghy's* tussen rotsen en nauwe ravijnen de benedenloop van een rivier afschieten over en tussen de stroomversnellingen. Op Honshu en Kyushu is dit mogelijk: onder meer op de Hozugawa bij Kyoto, de Kisogawa bij Nagoya, de Yoshinogawa op Shikoku, en de Kumagawa bij Hitoyoshi in Kyushu.

Japan is rijk aan meren, ontstaan in kraters van uitgedoofde vulkanen of als stuwmeren. De vijf meren aan de voet van de noordelijke helling van de Fuji, de zogenaamde 'Fujigoko', zijn beroemd om hun schilderachtige landschappen en gezichten op de Fuji. Dit is een geliefd recreatiegebied. Het grootste meer van Japan, met een oppervlakte van 700 km², is het Biwameer, ten noordoosten van Kyoto. Het Mashu-meer op Hokkaido geldt als het schoonste ter wereld, met het helderste water – je kunt tot op een diepte van 40 m kijken. Het Tazawa-meer in de prefectuur Akita is het diepste van Japan.

HET HELENDE WATER

Vanwege de vulkanische activiteit van de aarde, vind je overal in Japan warmebronbaden, de onsen. De badhotels variëren van grote betonnen gebouwen met veel verdiepingen, grote baden en vertier zoals karaoke en gaming, tot en met kleine eenvoudige etablissementen, diep weggedoken in de natuur. Daartussenin zijn er de onsen-*ryokan* met hun onnavolgbare gastvrijheid, service, schitterende binnen- en buitenbaden en hun uitstekende keuken.

De chemische samenstelling en de kleur van het water zijn bij iedere onsen anders; ze lopen van doorzichtig en melkwit via violetblauw tot en met knalgroen en oranje. De geneeskrachtige eigenschappen van het bronwater variëren met de chemische samenstelling en zijn goed voor een heel spectrum aan kwalen.

Een bezoek aan een onsen is een oefening in ontspannen. Je moet er niet preuts voor zijn – je moet naakt in het bad, zwembroeken en zwempakken zijn verboden. In het Japans is er een term voor: *Hadaka no tsukiai*, 'naakte ontmoetingen'. Een ideale manier om zorgeloos met elkaar een praatje aan te knopen: met de kleren gaan ook de pretenties de deur uit. In de meeste onsen zijn de baden voor mannen en vrouwen gescheiden. Je krijgt in een onsen een klein handdoekje om je mee te wassen en om je een beetje te bedekken wanneer je rondloopt, maar het mag niet mee in het bad of met het gemeenschappelijke badwater in contact komen. Veel Japanners vouwen het op en leggen het op hun hoofd. Een lijst van onsen is te vinden op de website www.japan-guide.com.

Warmebronvoetenbad – deze vind je over heel Japan.

LAND- EN STEDENBOUW

Japan is van oorsprong een agrarische maatschappij. Ongeveer 23% van het land is vlak en geschikt voor bewoning, landbouw, tuinbouw en veeteelt. De Japanse maatschappij, religie, cultuur en bevolking zijn verweven met de rijstbouw. Lang was rijst het hoofdvoedsel van Japan, dat door zijn isolement in zijn eigen voedsel moest voorzien. Belasting en pacht werden in rijst betaald; de rijkdom van een edelman werd uitgedrukt in de hoeveelheid rijst die zijn grondbezit per jaar opbracht.

derde Tokugawa-shogun Iemitsu, met in het midden de nabootsing van Horai-jima, het ‘eiland van de onsterfelijkheid’ in de Oost-Chinese Zee.

> **KOISHIKAWA KORAKUEN.** Geopend: dag. 9–16.30 uur. Suidobashi Station op de JR Sobu-lijn, Korakuen op de Marunouchi-metrolijn of Idabashi Station op de Tozai-metrolijn.

De tuin deelt het terrein met **Korakuen Amusement Park**, een gigantische kermis, en **La Qua**, waar je een Japans bad kunt nemen met uitzicht over Tokio en in een van de vele restaurants eten. Verder grenst de tuin aan Tokyo Dome, ook wel de Big Egg genoemd, een reusachtig koepelvormig stadion voor honkbalwedstrijden en andere sportevenementen, rockconcerten, tentoonstellingen en handelsbeurzen.

> **LA QUA.** www.laqua.jp/pages/en.

> **AMUSEMENT PARK & TOKYO DOME.** www.tokyo-dome.co.jp/e.

Ueno, Ueno Park en musea (上野公園)

Even ten noorden van Tokyo Station en van Akihabara, op de Yamanote-cirkellijn, ligt Ueno Station, het startpunt voor een tocht door Ueno, de oude volkswijk, en door Ueno Park.

Ameyoko (アメ横)

Om een indruk te krijgen van de sfeer in deze voormalige volkswijk, kun je de **Ameyoko** in duiken. Deze nauwe marktstraat loopt min of meer parallel aan de S-baan aan je linkerhand wanneer je tegenover het park staat en loopt door tot het station Okachimachi. Evenals Akihabara ‘electric town’, komt Ameyoko voort uit de naoorlogse zwarte markt – met sigaretten, drank, chocola en nylons. In deze lange smalle straat, een van de levendigste markten in Japan, wordt van alles verkocht – van verse vis en groenten tot Chinese kruidenmedicijnen en betaalbare kleren; de gezellige eettentjes zitten de hele dag vol.

Ueno Park (上野公園)

Ten westen van Ueno Station ligt **Ueno Park**. Dit beantwoordt nog het meest aan het idee dat westerlingen hebben van een park: uitgebreide stukken bos, fonteinen en waterpartijen, dikke rondscharrelende duiven, monumenten en standbeelden – er staat onder meer een borstbeeld van A.F. Bauduin, een Nederlandse arts, die de Meiji-regering adviseerde om van dit grote stuk grond een park te maken. Het Vondelpark van Tokio werd in 1873 geopend en het werd een echt publiekspark, waar ieder voorjaar drommen mensen onder de kersenbloesems feestvieren. Er staan musea en een concertzaal, verschillende tempels, een dierentuin met

Ueno Park.

reuzenpanda's en een dorp van blauwe plastic tenten waar de daklozen bivakkeren.

Oorspronkelijk stond hier het complex van de Kan'eiji-familietempels van de Tokugawa. Deze tempels werden in 1868 verwoest tijdens het achterhoedegevecht dat de Tokugawa voerden tegen de Meiji-troepen onder Saigo Takamori en waarin ze definitief werden verslagen. Van de Kan'eiji zijn nog over een 17de-eeuwse vijfvoudige pagode, die binnen de dierentuin staat, en de Kiyomizu Hall uit 1631, gewijd aan Senju (1000-armige) Kannon.

Terugkerend van de Ameyoko naar het park loop je de stenen trap op naar het standbeeld van Saigo Takamori, een legerleider uit Kagoshima in Kyushu en een van de beroemde figuren uit de tweede helft van de 19de eeuw. Dit is de beste ingang voor het park.

Tokyo National Museum – Tōkyō Kokuritsu Hakubutsukan (東京国立博物館)

Wanneer je het park doorsteekt, kom je aan de andere kant terecht bij het **Tokyo National Museum** uit 1872 – het beste nationale museum in Japan en met meer dan 100.000 objecten ook het grootste. Japanse archeologie en oude kunst en Aziatische kunst van de zijderoute vormen

Op zaterdagen zijn er veel 'klimmers'.

EEN BERG UIT DE KUNST

De Fuji, hét symbool van Japan, is op 22 juni 2013 UNESCO cultureel erfgoed geworden. Je zou verwachten dat deze actieve vulkaan, de hoogste (3776 m) berg van het land, een natuurlijk erfgoed zou worden, maar zijn belangrijke plaats in de Japanse kunst rechtvaardigt het predicaat cultureel. Zijn imposante symmetrische kegel heeft generaties van kunstenaars en ambachtslieden geïnspireerd.

Hij wordt beschouwd als de woonplaats van belangrijke kami en van Dainichi Nyorai, de centrale Boeddha van de alles verlichtende wijsheid. De Fuji heeft ook zijn donkere kant: het woud van Aokigahara op de helling staat bekend als zelfmoordplaats, niettegenstaande de aanmaningen die er te lezen zijn om het toch vooral niet te doen.

In Edo, het voormalige Tokio, stonden ongeveer 123 Fujizuka, miniatuur-Fujiheuvels, gebouwd met lava van zijn berghellingen. Ze werden neergezet op plaatsen waarvandaan de echte Fuji zichtbaar was. Mensen die zwak waren of niet genoeg geld bezaten voor de pelgrimstocht naar de berg, konden zo'n miniatuur beklimmen, wat hetzelfde effect zou hebben. Het was ook een goed alternatief vanwege de beperkte bewegingsvrijheid van de Japanners in de Edo-periode.

Op het terrein van de Hato-no-mori Hachiman Jinja, in Sendagaya in Tokio, staat nog steeds een dergelijke Fujizuka. Je kunt hem beklimmen en na afloop bij de priester een mooi gekalligrafeerd certificaat halen. Aangezien de echte Fuji slechts in juli en augustus open is voor klimmers, is het een alternatief voor diegenen die in de overige tien maanden Japan bezoeken.

op om verder te gaan naar de top. Overdag klimmen in de zon en hitte is uitputtend.

Nog een andere route voor de beklimming is de Fujinomiya (富士宮)-trail, 5 uur naar de top en 3,5 uur naar beneden. Vanaf Tokyo Station per trein naar Gotemba (御殿場) en vandaar per bus naar Shin-Go-gome (new 5th stage): Subashiri-guchi of Fujinomiya-guchi.

De top wordt gevormd door de rand van het kratermeer, waar je in 1 uur omheen kunt lopen. Je kunt er de Sengen Shrine bezoeken, er zijn 24 uursnoedelstalletjes, een postkantoor voor souvenirpostzegels en een weerstation.

De berg Fuji en omgeving

Aan de voet van de berg liggen de vijf meren die een recreatiegebied vormen voor de Tokiose stadsbewoners, met golfbanen, sportfaciliteiten, pretparken en spa's. Er wordt gewaterskied en gevist en op de kleinere meren wordt in de winter geschaatst. De meren liggen aan de noordkant van de Fuji, en zijn, van oost naar west: Yamanaka-ko (山中湖), Kawaguchi-ko (河口湖), Sai-ko (西湖), Shōji-ko (精進湖) en Motosu-ko (本栖湖). Het achtervoegsel *-ko* betekent meer. Yamanaka-ko en Kawaguchi-ko zijn de populairste, maar sommige van de mooiste plekken liggen verborgen in de buurt van de andere drie meren, zoals de Narusawa Ice Cave en de Fugaku Wind Cave, gevormd door vroegere uitbarstingen van de vulkaan. Sai-ko biedt prachtige uitzichten op de Fuji. Vanaf deze meren bereikt men per bus over de Fujinomiya-tolweg – met prachtige uitzichten op de Fuji – de mooie Shira-ito waterval, die over een breedte van 130 m uitwaaiert. Even ten zuiden ligt de Taiseki-ji uit 1290, waar tegenwoordig het hoofdkwartier van de boeddhistische lekenorganisatie Sokagakkai (zie p. 55) is gevestigd.

portant Cultural Property. Het complex staat op de berg Shosha, niet ver van Himeji Kasteel, en kan worden bereikt met de Mt. Shosha Ropeway. Je ziet er veel pelgrims: het is tempel nr. 27 (van de 33) op de route van de Kansai Kannon-pelgrimsroute, de **Saigoku**. De gebouwen liggen verspreid over een ruim, dicht bebost gebied boven op de berg. Vanaf het kabelbaanstation is het 10–15 minuten omhoog lopen tot de Niomonpoort en vandaar weer eenzelfde afstand naar de **Mani-den**, een schitterende houten tempelhal, gebouwd op palen op een steile helling. Een korte wandeling langs bospaden verder liggen drie massief houten tempelgebouwen, de *mitsu-no-do*: de **Daiko-do** (hoofdgebouw), **Jiki-do** (eetzaal en slaapzaal; tegenwoordig worden de kostbaarheden van de tempel er tentoongesteld) en de **Jogyo-do** (sportzaal). Verder omhoog, in het *okuno-in*-gebied, liggen nog meer tempelgebouwen en een uitkijkpunt met mooi uitzicht over Himeji. Engyo-ji was een van de locaties voor de Hollywoodfilm *The Last Samurai*.

► **ENGYO-JI**. Geopend: dag. 9–17 uur, bereikbaar met de oranje Shinki-bus 8 van zowel Himeji Station als van Himeji Kasteel naar het eindpunt Mount Shosha Ropeway (30 minuten). Vanaf het eindpunt gaat de Mount Shosha-kabelbaan de berg op (duur: 5 min.). Het is mogelijk er te overnachten (e-mail: shun-s-k@shosha.or.jp).

✦ KII-SCHIEREILAND – KII HANTŌ (紀伊半島)

Ten zuiden en zuidoosten van Osaka ligt het grootste schiereiland van Honshu, Kii Hanto. Dunbevolkt en bedekt met bergen en dichte bossen, rotsformaties, rivieren, valleien en watervallen, en dus de perfecte woonplaats voor veel kami, wordt het beschouwd door de Japanners als een geheimzinnig gebied, doortrokken van spirituele energie. Vooral de prefectuur Wakayama heeft zijn deel hiervan, met de heilige berg Koya en de Kumano Kodo-pelgrimswegen die al in de 10de eeuw werden gelopen door Yamabushi en de hofadel, en die het zuiden van dit gebied doorkruisen. De kust van het Kii-schiereiland is schitterend – rotsachtig en grillig gevormd met hier en daar mooie stranden.

Kōya-san (高野山)

De toverberg van Japan is **Koya-san**, de heilige plaats waar de grondlegger van het Shingon-boeddhisme, Kobo-Daishi, in 816 een klooster stichtte (zie kader p. 207) en waar zich de kloostergemeenschap bevindt die het centrum van het esoterische Shingon-boeddhisme vormt. Het is een bergplateau omringd door bergtoppen. Hoewel het tegenwoordig redelijk gemakkelijk is te bereiken, via een treinrit die het laatste deel van de reis door dichte bossen, smalle valleien en hoge bergtoppen gaat en met een steile kabelbaanrit van 5 minuten eindigt, heb je toch het gevoel ver van de bewoonde wereld te zijn. Blijf in ieder geval een nacht in een van de tempels slapen en doe 's morgens mee aan de dienst, *o-tsutome*, om de speciale energie te kunnen voelen die er rondwaart.

Kii-schiereiland

Neem vanaf het Namba Station in Osaka de express van de Nankai-Dentetsu-lijn, met een kaartje voor Koya-san, naar Gokurakubashi (極楽橋) de Brug naar het Paradijs. Vanuit andere plaatsen kun je op deze lijn overstappen in Hashimoto (橋本). Na 100 minuten kom je dan bij een aansluitende

Itsukushima Jinja in het water, met de 'drijvende' tempelpoort.

Hiroshima Kasteel (Hiroshima-jo 広島城)

Hiroshima dankt zijn ontstaan aan Mori Terumoto die hier in 1589 **Hiroshima Kasteel** ook wel **Rijo Kasteel (Karper Kasteel)** genoemd, bouwde. Na de Meiji Restoratie werd het kasteel een militaire basis en vanaf de eerste Chinees-Japanse oorlog was het een hoofdkwartier van het keizerlijke leger, ook tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het werd verwoest door de atoombom. De donjon is in 1958 herbouwd, herbergt een uitstekend museum en biedt een mooi uitzicht over de stad en omgeving. Vlakbij is de **Shukkei-en** (縮景園), een mooie landschapstuin met een vijver en stroompjes vol mooi gekleurde karpers. Geopend: mrt.–nov. 9–18 en dec.–feb. 9–17 uur.

Hiroshima City Museum of Contemporary Art (Hiroshima Shi Gendai Bijutsukan 広島市現代美術館)

Het door Kurokawa Kisho (die ook de annex van het Van Gogh Museum in Amsterdam ontwierp) bedachte Hiroshima City Museum of Contemporary Art heeft een beeldentuin en een collectie naoorlogse moderne kunst. www.hiroshima-moca.jp

Miyajima (宮島)

Itsukushima – 厳島 (het Streng Eiland), dat tegenover Hiroshima ligt, is beter bekend als **Miyajima** – het Tempeleiland. Ondanks de drommen

toeristen die erheen gaan, is het een mooi en ook gezellig ouderwets eiland. Het is gemakkelijk te bereiken vanuit Hiroshima Station, vanwaar de trein naar Miyajima-guchi gaat (25 minuten); daarvandaan gaat de JR-veerboot – gratis voor Rail Pass-houders – in 10 minuten naar het eiland. Op de pier is een Engelse plattegrond verkrijgbaar.

Miyajima's beroemde in het water gebouwde shinto-tempel **Itsukushima Jinja** is een National Treasure, evenals de vermiljoen torii die voor de tempel in het water staat. De torii in de zee en de tempel behoren tot de drie mooiste panorama's van Japan, samen met de kust voor Matsushima in het noorden en Amanohashidate, een landtong met pijnbomen begroeid, aan de westkust.

Het was tot 1868 een heilig eiland waar geen geboorten en sterfgevallen mochten plaatsvinden. Ook nu is er geen begraafplaats: de doden worden naar het vasteland overgebracht met hun familieleden, die daar een reinigingsritueel ondergaan. Het gewone volk mocht geen voet aan land zetten op Miyajima – vandaar de in het water gelegen beroemde tempel en tempelpoort, de Otorii (大鳥居). Men moest over het water naar de tempel varen, door de grote drijvende poort.

Er lopen op Miyajima veel herten rond. Ze liggen rustig langs de wegen van het dorp, langs de stenen lantaarns en zelfs op de erven van huizen. Er wordt gewaarschuwd, zelfs in het Engels omgeroepen, wanneer de toeristen van de ferry komen: de herten hier zijn niet tam, je moet ze in de gaten houden, want ze eten je souvenirs en brochures op wanneer je niet oplet en in de bronstijd zijn ze agressief.

Itsukushima Shrine (Itsukushima Jinja 厳島神社)

Vanaf de pont is al de grote rode in het water staande torii (ICP), een symbool van Japan, zichtbaar. Van de aanlegplaats van de veerboot kun je het beste langs het water met decoratief geplaatste stenen lantaarns en onder oude pijnbomen door naar de tempel lopen. Hopelijk is het getij gunstig en staat de tempel in het water, waardoor de indruk wordt gewekt dat hij

Bruid op Itsukushima Shrine.

Chubu (中部)

Chubu is het centrale deel van Honshu, met het indrukwekkende berglandschap van de Japanse Alpen. Deze liggen ruwweg in de rechthoek Odawara-Nagano-Kanazawa-Nagoya. Chubu is een cultureel ontwikkeld gebied; er woonden belangrijke daimyo, zoals de Maeda in Kanazawa en de Ii in Hikone. Er liepen belangrijke postwegen, zoals de Tokaido, de Nakasendo en de Koshukaido; de eerste twee waren het drukst – hierlangs reisden de daimyo met hun uitgebreide gevolg wanneer het hun beurt was om in Edo te verblijven bij hun familie, of wanneer zij weer naar hun eigen domein terugkeerden. Het contrast tussen volgebouwde stedelijke gebieden aan de oostkust, zoals Nagoya, en de dunbevolkte landelijke regio's is groot. Traditionele ambachten worden nog uitgeoefend, zoals het verven van zijde in Kanazawa en lakwerk in Takayama. Er zijn mooie tempels, schitterende tuinen en markante boerderijen met steile strooien daken in Shirakawago. De poststeden die aan de Nakasendo liggen waren ontvolkt, maar zijn door het toerisme in de laatste jaren weer opgeleefd. Diepe rivier valleien snijden door het landschap, oude tradities zoals het vissen met aalscholvers bestaan nog, en beroemde festivals trekken ieder jaar weer duizenden bezoekers naar Takayama en Matsumoto.

< Nakasendo, de oude postweg.

